

'n HOESBREEF

UITGAVE VAN STICHTING HISTORISCHE SOCIËTEIT ENSCHEDE-LONNEKER

▲ *Appartementencomplex aan de Oliemolensingel.*

Nieuwe hoop voor Enschedese monumenten

De gemeente Enschede moet haar huiswerk overdoen en opnieuw een beslissing nemen of twaalf panden in de stad al dan niet een gemeentelijk monument moeten worden. Voor elk pand afzonderlijk moet een afweging worden gemaakt tussen het algemeen belang en de belangen van de eigenaar. Dat heeft de rechter in Zwolle bepaald in een geding dat was aangespannen door Bond Heemschut en het Cuypersgenootschap.

Voor de status van gemeentelijk monument was al gepleit door Forum Erfgoed Enschede (FEE), een samenwerkingsverband op monumentengebied in Enschede waaraan ook de SHSEL meedoet. De twaalf panden waren in een studie van het Oversticht voorgedragen om als gemeentelijk monument te worden aangemerkt en dat zou ook gebeuren. De gemeente kwam hierop terug, omdat

▲ *Bethelkerk aan de Jan Harm Boschstraat.*

de eigenaren er bezwaar tegen hadden en de subsidie voor onderhoud door de gemeenteraad was geschrapt. Dat vindt de rechtbank echter geen deugdelijk argument.

Het gaat om vier kerken (Bethelkerk, Detakerk, Maranathakerk, Apostolisch Genootschap), vijf appartementencom-

plexen (Laaressingel 1-23, Kortenaerstraat 20-30, Bentrotstraat 2-26, Oldenzaalsestraat 202-246, Oliemolensingel 208-258), een voormalig kantoor van Menko aan de Voortsweg, een hoofdgebouw van de waterzuivering in de Lonnekerbrugstraat en een waterpompstatio-
on van Vitens aan de Weerseloseweg.

Sociëteitsavonden

Voor zo ver bekend het programma voor de thema-avonden 2016-2017 (sociëteitsavonden).

- **20 januari:** Jan van der Geest vertoont films, o.a. over de Dinkel.
- **17 februari:** Gavin Williams, van ADC Archeoprojecten in Amersfoort, over de opgravingen rond de Plechelmuskerk in Oldenzaal.
- **17 maart:** (dialectmaand): Harry Nijhuis over Twents taalgebruik en gezegden met een agrarische en textielachtergrond.
- **21 april:** jaarvergadering en quiz over Enschedese gebouwen.
- **19 mei:** wordt later bekend gemaakt.

'n HOESBREEF

Stichting Historische Sociëteit
Enschede – Lonneker
Nieuwsbrief voor SHSEL-contribuanten
www.shsel.nl

Redactie:

Ingrid Astrego, Javastraat 26,
7512 ZJ Enschede. (053) 431 72 89 of
astrego@kpnmail.nl

Secretariaat:

Kor Feringa, Krooshoopland 1,
7542 HZ Enschede, (053) 477 45 95
k.feringa@home.nl

'n Sliepsteen

Contribuanten ontvangen vier keer per jaar ons historisch blad 'n Sliepsteen.
Redactie: Geert Bekkering, (053) 430 06 91
of g.h.bekkering@home.nl

Onze documentatie is te raadplegen in Prismare, ruimte 1.07 Roomweg 167 maandag 10-12 uur vrijdag 14-16 uur. Contribuanten ontvangen ons kwartaalblad 'n Sliepsteen www.shsel.nl De SHSEL heeft een ANBI-beschikking, dus schenkingen zijn fiscaal aftrekbaar.

Ons Enschede

Allereerst natuurlijk een heel goed en gezond nieuw jaar toegewenst van uw voorzitter. We hebben vorig jaar voor onze leden de film over de Oale Markt vertoond en dat gaf een mooi beeld van de ontwikkeling van Enschede gedurende de laatste ongeveer 150 jaar. De stad heeft hoogte- en dieptepunten gekend en heeft het lang niet altijd gemakkelijk gehad. Armoede, sociale onrust met grote stakingen, maar ook werk voor velen en voorzieningen die nog altijd de kwaliteit van de stad mee bepalen. De parken, de singelring, de schouwburg en het museum en de prachtige natuur buiten de stad. Toen ik in 1978 toetrad tot de gemeenteraad was onze stad zo'n beetje op het dieptepunt in haar bestaan door de sluiting van de grote textiel fabrieken in de tien jaar daaraan voorafgaand. Een kwart van de bevolking in de WW of de WAO, een vrij eenzijdige industriële werkgelegenheid. Een relatief laag opgeleide bevolking en een gemiddeld zeer laag inkomen. Ik studeerde in die tijd naast mijn werk op het Twents Avond College waar ik de atheneumopleiding volgde. De leraar sociale geografie tekende tijdens een les de ellende van Enschede voor ons uit met haar leegstaande fabrieken in en rond de binnenstad, de leegstaande en dicht 'geplankte' winkelpanden en de naargeestige sfeer. Letterlijk aan het einde van de lijn van de trein, want naar Gronau en verder reed die niet meer.

Wat een wereld van verschil met nu. Zaterdag 31 december las ik in ons onvolprezen Tubantia dat Enschede 'boomend' is. Steeds meer bezoekers, ook uit Duitsland en er wordt gebouwd aan uitbreiding van het aantal vierkante meters verkoopvloeroppervlak voor winkels. De stad bruist en als regelmatige gebruiker van theater, filmhuis en muziekcentrum zie ik dat er mooie dingen gebeuren in

de cultuur. Het aantal banen is toegenomen en veel gedifferentieerder geworden. Uiteindelijk kan overal

in de stad. Ons winkelbestand is redelijk op peil en er komt nog het een en ander bij. De vuurwerkcramp heeft veel ellende veroorzaakt, maar ook een versnelde, kwalitatief hoogwaardige invulling van Roombeek noodzakelijk gemaakt. Onze onderwijsinstellingen doen het goed en studenten voelen zich thuis. Zeer positief dus allemaal. Maar toch...

De stad moet zich opnieuw beraden op haar toekomst. Wat willen wij met Enschede? De 100.000 plus gemeenten doen het relatief goed, maar onze ligging aan de rand van Nederland maakt ons Enschede nog altijd kwetsbaar. De Historische Sociëteit viert in 2018 haar 50-jarig bestaan en voelt zich zeer betrokken bij de stad. Is geïnteresseerd in de plannen voor de toekomst en wil daar ook over meedenken. Vanuit het bestuur van de stad is nog geen heldere lijn naar buiten gebracht waar we op kunnen reageren. Ik weet uit mijn eigen verleden dat visie en durven dromen essentieel zijn om verandering tot stand te brengen. De kracht van goede bestuurders is dat ze weten waar ze naartoe werken. Ik hoop dat de lokale politici het komende jaar, in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2018, nadenken over onze toekomst en wat daarvoor nodig is. Dat vraagt kandidaat-raadsleden die geïnteresseerd zijn in hun stad, die een beeld hebben van wat nodig is en niet gemakzuchtig maar de zaken over zich heen laten komen. Met andere woorden, als u geïnteresseerd bent in de stad en verantwoordelijkheid wilt dragen, stel u kandidaat voor de Raad!

Dick Buursink

Boekenmarkt Historische Sociëteit

► De Historische Sociëteit heeft de laatste tijd nogal wat boeken van leden ontvangen. Veel daarvan zijn al in onze bibliotheek aanwezig. Het zou jammer zijn om de dubbele boeken met het oud papier nee te geven en daarom wordt er in het voorjaar weer een boekenmarkt gehouden.

Er zijn nog wel meer boeken nodig, bij voorkeur natuurlijk over Enschede of Twente. Dus als u nog boeken kunt missen, breng die dan op maandagochtend of vrijdagmiddag brengen naar onze ruimte in Prismare (atelier 2). Als dat niet lukt, dan haalt Ben Broen ze bij u op. Hij is te bereiken op 06 835 30 607.

Oproep heeft succes

► De oproep m.b.t. de textielarbeiders die de wedstrijd FC Twente – Ajax (5-1) in 1968 hebben bijgewoond, heeft succes gehad. De documentairemaker die de oproep deed, bedankt de contribuanten van de SHSEL hartelijk. Hij stond verbaasd over alle kennis die er nog onder onze contribuanten aanwezig is!

Oprichting Frits te Lintelofonds

In 'n Hoesbreef van februari 2016 maakten wij melding van het overlijden van Frits te Lintelo, vrijwel vanaf de oprichting betrokken bij de Stichting Historische Sociëteit Enschede-Lonneker (SHSEL) en vanaf het eerste nummer ook bij n Sliepsteen. Wij meerderden in dank zijn vele verdiensten voor de stichting.

Enkele maanden geleden ontvingen wij het bericht dat Frits de SHSEL een aanzienlijk bedrag heeft nagelaten. Het bestuur heeft gemeend zijn nagedachtenis het beste te eren door

het per 1 januari 2017 instellen van een Frits te Lintelofonds. Uit het fonds zullen projecten worden bekostigd die van belang zijn voor het weergeven van de geschiedenis van Enschede en die tevens het profiel van de SHSEL kunnen versterken.

Tegelijkertijd besloot het bestuur het Cato Elderinkfonds op te heffen. Uit dit fonds zijn de laatste jaren met name onze informatieborden bekostigd. De middelen van het fonds zijn nu vrijwel uitgeput.

Kor Feringa
secretaris

Secretaris gezocht

► Het bestuur van de SHSEL zoekt een secretaris. Kor Feringa stopt na twee termijnen met het secretariaatswerk, dat hij buitengewoon consciëntieus en effectief heeft verricht. Het secretariaat is een interessante plek voor wie bij wil dragen aan het behoud van het karakteristieke van Enschede en het vastleggen van zijn geschiedenis. Het bestuur hoopt dan ook dat er onder de lezers van 'n Hoesbreef mensen zijn die hun steentje willen bijdragen. Of iemand weten die we zouden kunnen benaderen. Het bestuur vergadert zo'n acht keer per jaar.

Inlichtingen bij voorzitter Dick Buursink, (053) 478 25 20 of Kor Feringa, tel. (053) 477 45 95.

Thema-avond over de Dinkel

▲ De Dinkel bij Losser.

Dôar lig tuss'n Déénkel en Regge 'n land, oons mooie en neerige Twèente', zo begint het Twents volkslied. Het stroomgebied van die Dinkel vanaf de bron in Holtwick (Duitsland) tot waar zij Overijsselse Vecht wordt, is het onderwerp van de film van Jan van der Geest die hij op deze eerste thema-avond in het nieuwe jaar vertoont.

Bij Losser komt het riviertje Twente binnen, stroomt langs het Lutterzand en verlaat Nederland weer bij Ootmarsum. Met de rivier als rode draad vertelt Jan van der Geest het verhaal over de historie, de cultuur en de natuur van de plaatsen die aan de Dinkel gelegen zijn.

Zo zijn er onder meer beelden te zien van de steenfabriek in Losser, van landgoed Singraven in Denekamp en van de Cosmos Sterrenwacht in Lattrop. Van der Geest, oud-directeur van het gelijknamige schildersbedrijf uit Enschede, is z'n halve leven al actief als filmer. Nadat hij jarenlang vakanties filmde, is hij enkele jaren geleden begonnen met het filmen in Twente. Hij is inmiddels gestart met een volgende film die gaat over die andere rivier die Twente begrenst: de Regge. De thema-avond wordt op 20 januari 2017 gehouden in het Enschede's Odd-Fellowhuis, Nicolaas Beetsstraat 44. Aanvang: 20.00 uur.

Contactpersonen commissies

► Binnenstadcommissie

Fons Kleinherenbrink (053) 435 12 69
Email: fonskleinherenbrink@home.nl

► Boerderijcommissie

Jan Goolkate (053) 435 90 44
Email: goolkatejan@home.nl

► Documentatiecentrum

Kor Feringa (053) 477 45 95
Email: k.feringa@home.nl

► Foto- en verhalencommissie

Wil Metselaar (053) 433 82 47
Email: fotoverhalen@shsel.nl

► Monumentencommissie

Joop Veger, (053) 789 01 18
Email: joop_veger@hotmail.com

► Loakstenen- en begraafplaatsencommissie

Harry van der Sleen (053) 852 24 94
Email: loakstenencom@shsel.nl

► PR-commissie

Ben Broen, 06 835 30 607
Email: janniebenbennie@hotmail.com

► Redactie 'n Sliepsteen

Geert Bekkering (053) 430 06 91
Email: g.h.bekkering@home.nl

► Historische Kring Glanerbrug

Joop Kwakman (053) 461 38 53
Email: j_kwakman@hotmail.com

► ICT

Tjibbe Knol Email: beheer@shsel.nl

Anderhalf miljoen krantenfoto's digitaal

▲ Ruim zestig vrijwilligers zijn deze maand nog bezig met het digitaliseren van krantenfoto's voor het Twents Fotoarchief. Een heidense klus, want het gaat om circa 1,5 miljoen foto's van Dagblad Tubantia en de Twentsche Courant uit de periode 1950-1990. Een stuk of tien vrijwilligers komen uit Enschede.

Zij houden zich dan ook voornamelijk met de Enschedese foto's bezig. Het digitaliseren gebeurt in Oldenzaal, waar de dozen en mappen zijn opgeslagen. Als het digitaliseren klaar is, moet elke foto nog voorzien worden van informatie. Als het werk klaar is, komen de krantenfoto's via internet beschikbaar.

Liever kleine baas dan grote knecht

► In 'Liever kleine baas dan grote knecht' geeft Tessel Pollman een beeld van de Nederlandse middenstand tussen 1920 en 1970. Ze laat daarin onder meer zien hoe groot de rol was die vrouwen in het kleinbedrijf hebben gehad. Ook de SHSEL heeft informatie voor het boek geleverd. Zo staat er onder meer een passage in over bakker Weeink aan de Deurningerstraat.

Herdruk Deurningerstraat verleden & heden

► Voor wie 'iets' heeft met de Deurningerstraat: de tweede druk van het door de SHSEL uitgegeven boek 'Deurningerstraat verleden en heden' vliegt de deur uit. Maar er zijn nog exemplaren te koop, voor uzelf of als cadeau voor familie of vrienden. Het boek is nog dikker en completer dan de oorspronkelijke uitgave. Zelfs al heeft u de eerste druk al in huis, dan heeft de tweede zo veel meer te bieden dat het de overweging waard is ook deze aan te schaffen. De prijs is 27,50 euro. Deurningerstraat heden en verleden' is op maandagmorgen en vrijdagmiddag verkrijgbaar in de SHSEL-ruimte in Prismare. Wie niet in staat is het boek daar op te halen, kan contact opnemen op info@shsel.nl of jpmbrummer@xs4all.nl of telefonisch op 06 241 20 206.

